

Mijat Lakićević: »Zoran Đinđić: Prosvet(l)itelj«, Akademska knjiga, Novi Sad, 2022.

PORTRET FILOZOFA I DRŽAVNIKA

U gledni srpski publicist i novinar Mijat Lakićević, zamjenik glavnog i odgovornog urednika beogradskog tjednika Novi magazin, među rijetkim tamošnjim tiskovinama koja je sačuvala profesionalni dignitet i objektivnost, nastavlja u pustoši informativnog sivila i žutila, svoju borbu za istinu, a protiv propagandnih i pogromaških populističko-mafijaških vjetrova koje je beskrupulozno, bez stida podigla šešeljevsko-vučičevska nacionalistička elita na vlasti, objavio je nedavno svoju novu, iznimno interesantnu i nadasve instruktivnu knjigu naslovljenu »Zoran Đinđić: Prosvet(l)itelj«, u Akademske knjige iz Novog Sada.

To je zapravo biografija mučki ubijenog (12. ožujka, 2003.) premijera Republike Srbije, osobe koja je u sebi sjedinila razornu kritičku misao i moć rasuđivanja, filozofsku radoznalost, enciklopedijsko znanje, iskustvo dugogodišnjeg života u Njemačkoj, na demokratskom i pluralnom Zapadu, ali i politički nerv i viziju državnika koji je shvatio kakvi sve to utezi pritišću i vuku Srbiju unazad, na dno pakla u bezdan. Utoliko su prisutne i paralele kod onih koji pišu o bivšem srbijanskom premijeru, a koje se povlače između međuratnog čehoslovačkog predsjednika i jednog od najvećih srednjoeuropskih intelektualaca minulog stoljeća Tomaša Masaryka i Zorana Đinđića; obojica su bili po struci i vokaciji filozofi, ali i državnički koji su pokušali (va)li modernizirati svoje zemlje i uvesti ih u zajednicu demokratski uređenih država i civilizacijski razvijenih društava.

Karizma lidera

Usprkos izglednoj i blistavoj akademskoj karijeri (nuden mu je posao u prestižnom institutu u Beču, a kasnije, već kao premijeru, i profesura na Harvardu), Đinđić se odlučio baviti i posvetiti »prljavom poslu« politike, pokušavajući spasiti državu i narod u kojoj je i s kojim je živio. Svojedobno je Bijant (590. - 530. p.n.e.), jedan od takozvanih sedmorice mudraca na kojima počiva (pisana) povijest zapadne civilizacije precizno upozorio kako »moć razotkriva čovjeka« i ta se sintagma u cijelosti može primijeniti i na Zorana Đinđića, jer je svojim ponašanjem i djelovanjem, knjigama i političkom aktivnošću pokazao i potvrdio svoju intelektualnu superiornost i ljudsku izuzetnost; naprosto je posjedovao Bogom danu karizmu lidera, dokazujući iz dana u dan kako mu nije stalo do osobne promocije, već do pozitivnih rezultata i pomaka u demokratskom razvoju Srbije koja se u raspadajućoj Jugoslaviji našla u kandžama Miloševićeve satrapske vlasti. A, ratovi koje je ta vlast 90-ih godina minulog stoljeća vodila na koncu su rezultirali posvemašnjim rasulom SFRJ, bivše zajedničke države, kao i posvemašnjim osiromašenjem građana Srbije, njezinom međunarodnom izolacijom i sankcijama koje su samo dodatno pogodovala ubrzanom razbijanju društva od strane korumpiranih političara, histeričnih nacionalista i beskrupuloznih populista uvezanih sumnjivim poslovnim vezama i kriminalnim interesima s mafijašima i policijsko-sigurnosnim službama koje su u njihovo ime kontrolirali i zastrašivali »nepoćudne« građane, pa ih

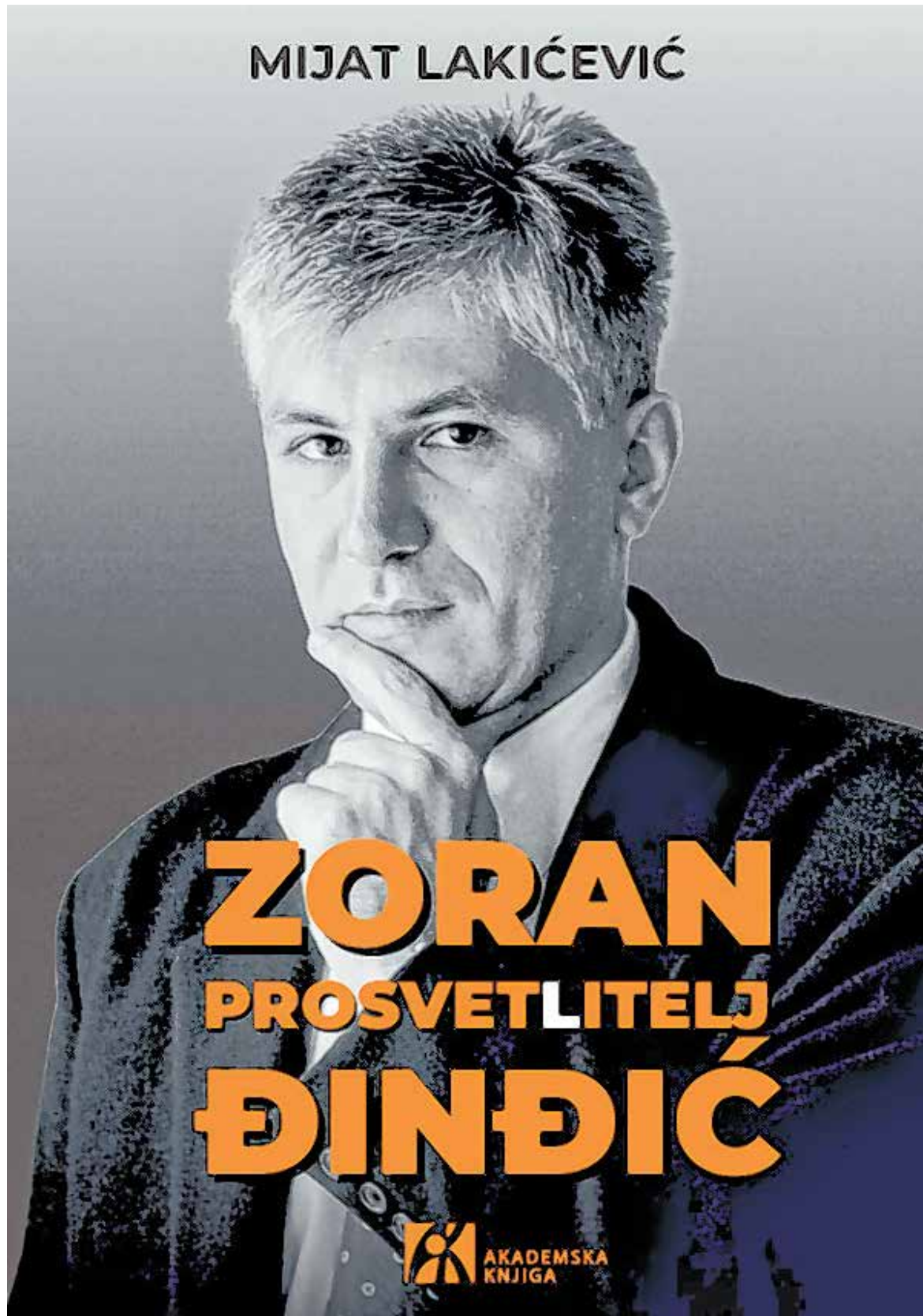
Đinđić je kao iznimno obrazovan čovjek jako dobro znao za Sofoklovu opomenu svim ambicioznim političarima: izgube li kontakt sa svojom ljudskom dimenzijom, loše im se piše. A tragični je paradoks kod Đinđića što je upravo zbog inzistiranja na tom ljudskom kontaktu izgubio vlastiti život položivši ga na »oltar« bolje i izglednije demokratske budućnosti Srbije. Lakićević je uvjeren ne uzalud

i fizički likvidirali (primjerice Ivana Stambolića) za koje su pretpostavili da bi se mogli staviti na čelo otpora protiv njihove strahovlade. Jednom riječju, nemilosrdno su se obračunavali sa svima koji su imali građanske hrabrosti suprotstaviti se tom zlu, a Đinđić je svojom politikom želio stati tome na put. A, na kraju i sam Đinđić, pokušavajući »utjerati« red u Srbiju, često se, silom (ne)prilika i sam znajući (po)služiti trulim kompromisima (u pravilu kada drugog izlaza iz stupica koje su mu podmetali protivnici, ali i oponenti iz vlastitog tabora nije vidio), pao je kao žrtva zavjere, odnosno atentata svih onih snaga koje su danas u Vučićevoj Srbiji na vlasti i koje bez ikakvih skrupula traže rehabilitaciju njegovih ubojica. Te snage, to danas jasno vidimo, nikada nisu zapravo bile poražene, a ova knjiga između ostalog želi upozoriti i na tu činjenicu.

Intelektualna biografija

U svakom slučaju, Lakićević je napisao nasušno potrebnu knjigu za Srbiju, ali i interesantnu i za bivši jugoslavenski prostor, kojom se aktualiziraju danas pomalo zaboravljene ideje o moralnim kodeksima i dužnosti politike i političara, kao i one o modernizaciji Srbije. Pišući intelektualnu biografiju bivšeg srbijanskog premijera, Lakićević ujedno i demitologizira njegovu ličnost, jer Đinđić dakako nije bio čovjek bez mana, dapače, ali njegove zasluge i vizije daleko nadilaze počinjene greške, za koje na koncu osobno najčešće i nije bio kriv. Lakićević je želio upozoriti kako njegova misao ne smije (p) ostati samo »spomenička baština«, kako ne smije biti stavljena ad acta, i u tom pogledu ova je knjiga pokušaj rehabilitacije misli i djela jednog od najznačajnijih novodobnih državnika i filozofa s prostora bivše Jugoslavije.

Zapravo, dogodio se svojevrsan paradoks, snage koje su danas u Beogradu na vlasti, koje su svojedobno histerično prizivale i nagovještavale Đinđićevu smrt, žele se prikazati ikonobraniteljima njegove političke baštine instrumentalizirajući je na najbestidniji i najperfidniji način za svoje prizemne interese. Naprosto je suludo, zapravo bolesno da se na Đinđića pozivaju (svi) oni s kojima za života ne bi nikada zajedno ušao ni u tramvaj i stoga je Lakićevićeva knjiga važna, jer svojim sadržajem upravo to potencira i na to aludira. Naravno, u Srbiji je objavljeno dosta toga vrijednog vezanog za lik i djelo Zorana Đinđića; prije svega bih spomenuo zbornik radova »Etika odgovornosti« (na kome je radilo četrnaest autora),

Knjiga o Zoranu Đinđiću

a prof. dr. Latinka Perović je objavila veliki esej o njemu u svojoj kapitalnoj studiji »Dominantna i neželjena elita«; u razdoblju 2010. - 2013. tiskana su Đinđićeva »Izabrana dela« u pet knjiga, ali Lakićević je u uvodu svoje knjige naglasio što mu se u njegovu djelo čini najvažnijim: »Da je hteo da ostane samo u filozofiji Z. Đinđić bi verovatno bio mnogo 'čistiji', da ne kažem jednostavniji, kao pojava. Ali, njega to nije zanimalo. On je odbacio celog Marksa, osim one čuvene 11. teze o Foerbahu koja kaže da su filozofi do sada svet samo različito tumačili, a radi se o tomu da se on promeni... Epoha se našla pred istorijskim izazovom: trebalo je razrešiti vekovima akumuliranu suprotnost između društva i države, pojedinca i kolektiva, slobode i odgovornosti. Đinđić je video da je moderna Evropa te antinomije najuspešnije pomirila. I hteo je da taj recept presadi u Srbiju. Drugim rečima – da Srbiju uvede u Evropu.«

Đinđić je shvatio: kada se baviš politikom »ne možeš se baviti estetikom«, jer je za politiku neophodna doza pragmatizma koju je definirao kroz dvije odrednice: »Prva je spremnost da učiš iz tuđih i vlastitih grešaka i druga – fokusiranje na rešavanje problema. Ali je važno uvek u glavi

imati jednu ideju koja će te i u teškoj situaciji držati u životu.«

Reformator i inovator

Prije nego što pokušam nešto šire elaborirati Lakićevićev rukopis, važno je napomenuti za one koji u RH ne znaju o kakvom se autoru radi; navest ću samo neke činjenice iz njegove bogate profesionalne karijere i odmah ću naglasiti da se radi o upućenom autoru širokih interesa i impresivnih stvaralačkih dosega. Do sada je priredio i (li) objavio nekoliko knjiga: »Prelom 72« (o padu srpskih liberala 1972.), »Kolumna karikatura« (sadrži kolumne Vladimira Gligorova i karikature Predraga Korakšića), »Ispred vremena« (bavi se magazinom »Ekonomika politika«, vodećom tiskovinom u SFRJ tog tipa i kriznim razdobljem u Jugoslaviji između 1963. - 1973.), a u koautorstvu s Dimitrijem Boarovim objavio je »Kako smo izgubili (Našu) borbu« (misli na slavne beogradske dnevne novine koje su u vrijeme Miloševićeva režima branile čast istine i slobode, kao i profesionalnu etiku neovisnog novinarstva), a kruna njegova rada bila je knjiga »Desimir Tošić: između ekstrema« (o perjanici srpskog egzila i demokratske misli), o kojoj sam već ranije pisao u Novom listu.

Knjiga o Đinđiću po erudiciji i snazi izričaja ne zaostaje (izuzev po obimu) za prethodno napisanom i već spomenutom knjigom o Tošiću, ali se razlikuju intencionalno; ova o Đinđiću nije samo portret ličnosti, već i pomalo očajnički poziv da si građani Srbije osvijeste situaciju u kojoj žive, vrate idejama ljudske i moralne odgovornosti, demokratske tranzicije i modernizacije, jer Srbiji drugog puta nema. Đinđić je novodobni rodonačelnik te i takve prosvjetiteljske, preporodne misli i nije ga Lakićević bez razloga nazvao prosvet(l)iteljem, odnosno doveo u vezu s Dositejem Obradovićem koji se »onomad«, jednako kao i Đinđić »jučer«, našao pred istim zidom nerazumijevanja i pred istom zadaćom: učiniti Srbiju modernom, pristojno uređenom građanskom zajednicom. Ili kako je to dobro zapazio poznati filozof i dugogodišnji lider Demokratske stranke (DS) Dragoljub Mićunović: »Đinđić je bio hrabar političar, reformator i inovator, a kada se uputio tim stazama dobro je znao koje ga sve opasnosti teraju. Znao je da nije popularno terati Srbiju da trči kad to nije navikla. Ali, kao veliki političar nije odustajao od svoje vizije brze Srbije, makar ga povremeno i ne voleli, a želeo je da ga vole.«

Ovu misao bismo mogli nadopuniti i riječima Vladimira Gligorova: »U času kada je Slobodan Milošević prebačen u Sevingen moralo je svima biti jasno da će se preispitati celokupna skorašnja historija i da će biti ugroženi mnogi interesi. Jer, ideja je bila da se samo ukloni Milošević i da se obezbedi međunarodna legitimnost, a ne da se revidira nacionalni interes i da se dovedu u pitanje sve one privatne dobiti stečene na tom interesu... Jedno je da se skloni Milošević, a drugo da odu svi oko njega... Značajnu ulogu u politici koja je vođena od dolaska Miloševića na vlast pa sve do danas (Gligorov je tekst napisao 2006., ali je i dalje aktualan) imaju kreatori intelektualne javnosti čiji bi pogled na svet bio osporen ukoliko bi se prihvatio, čak i na uzdržan način nekakav neoliberalizam. To bi značilo da su svi: i Akademija nauka i Dobrica Ćosić i Matija Bećković i Srpska pravoslavna crkva... da su svi oni jednostavno pogrešili. Ne bi to bio samo poraz u ratu i politici, već bi to bio moralni i intelektualni poraz.«

A upravo je sve to Đinđić svojom politikom dovodio u pitanje i stoga ga je pod svaku cijenu trebalo onemogućiti, pa i silom skloniti s javne scene.

Političko i filozofsko sazrijevanje

Zoran Đinđić je rođen 1. kolovoza 1952. u Bosanskom Šamcu, a u Beogradu je 1971. upisao studij filozofije gdje se svojom agilnošću istaknuo među kolegama i preuzeo čelno mjesto u Savezu studenata. Na skupu sveučilištaraca u Ljubljani, koji je policija zabranila, još se uvijek živo osjećala pobuna i duh 1968.; Đinđić je pred prisutnim sudionicima zagovarao radikalne, revolucionarne stavove, podvrgao je kritici tadašnje vladajuće socijalističke autoritete i policija ga je, zajedno s kolegama uhitila. Osuđen je na uvjetnu kaznu zatvora i samim time je dospio na listu nepoćudnih i oduzeta mu je putovnica. Bez obzira na sve neprilike u kojima se našao, u rekordnom je roku diplomirao (pisao je o filozofiji Karla Korsch) i po preporuci svoga profesora, poznatog beogradskog filozofa Ljube Tadića, uputio se u Njemačku; u to su vrijeme jugoslavenske vlasti intenzivno lobilale da Tito dobije Nobelovu nagradu za mir, pa su »olabavile« pritisak na svoje oponente, što je iskoristio i Đinđić kako bi kod Habermasovog učenika Albrechta Wellmera (iz) radio doktorsku disertaciju koju je obranio također u rekordnom roku od dvije godine.

Kasnije, to jest 1987. godine, objavio je prerađen doktorat u knjizi pod naslovom »Jesen dijalektike«. Potom se vratio u Jugoslaviju na odsluženje vojnog roka, da bi se odmah po svršetku vratio u Njemačku na usavršavanje postdoktorskih studija kao stipendist Humboldtove fondacije, a mentor mu je sada bio Jürgen Habermas s kojim se kasnije idejno razišao. U Njemačkoj (Konstanza, Frankfurt...) je proveo deset godina i to je bilo vrijeme njegovog političkog i filozofskog sazrijevanja, usvojio je temeljne vrijednosti zapadnoeuropske civilizacije, način života, svjedočio je njemačkom suočavanju s prošlošću, to jest s nacizmom, ali je i intelektualno usvojio duhovnu (o)poruku slavnog sociologa Maxa Webera koja ga je uvelike oblikovala kao ličnost. Još od studentskih dana bio je fasciniran njemačkom klasičnom filozofijom; uostalom, svoj magisterij posvetio je nastanku sustava u klasičnoj filozofiji njemačkog idealizma iz čega je kasnije nastala i knjiga naslovljena »Subjektivnost i nasilje«. Kant i Hegel su mu bili uzori, baveći se njima sve više je uviđao slabosti Marxove filozofije i kako tvrdi dr. Latinka Perović, svojom kritičkom mišlju »pomerao je granice političke filozofije koje je kasnije kondenzovao u eseju Srbija – što je to? (1989).«

Protivnik Miloševića

Kada su se u Europi počeli osjećati »vjetrom promjena«, tada je shvatio da

će se na »Starom kontinentu«, a time i u čitavom svijetu iz temelja mijenjati politički ustroj društva, odlučio se vratiti u svoju zemlju kako bi i sam aktivno su-djelovao u tim revolucionarnim, prevratničkim procesima. Po povratku u Beograd zaposlio se u Centru za filozofiju i društvenu teoriju u kojem su glavnu riječ vodili bivši, smijeni i udaljeni profesori Filozofskog fakulteta, praksisovci Mihailo Marković, Ljuba Tadić, Svetozar Stojanović, Miladin Životić, Zaga Pešić Golubović, Dragoljub Mićunović, Nebojša Popov i Trivo Indić, ali i »novi disidenti« poput dr. Vojislava Koštunice i dr. Koste Čavoškog. Centar je prerastao u oporbno središte vladajućem komunističkom režimu i bio nositelj antidogmatske, kritičke misli i Đinđić, koji nikada nije bio član SKJ-a, tu se (s)našao kao riba u vodi; intenzivno je radio, pisao i objavljivao, a iz serije eseja pisanih za beogradske Književne novine nastala je kasnije njegova najpoznatija knjiga »Jugoslavija kao nedovršena država« u kojoj je na teorijski relevantan način afirmirao liberalnu misao o pojedincu, društvu i politici.

Zoran Đinđić jedan je i od osnivača Demokratske stranke (veljača, 1990.), godinama najjače oporbene stranke u Srbiji, u čijem su radu sudjelovali brojni istaknuti intelektualci, ali se ubrzo počela fragmentirati, a do pravog raskola je došlo kada su Vojislav Koštunica, dr. Nikola Milošević i Kosta Čavoški osnovali svoje demokratsko-liberalno nacionalističke stranke. Nakon poraza i loših izbornih rezultata s čela Demokratske stranke bio je smijenjen Dragoljub Mićunović, a na njegovo je mjesto došao Zoran Đinđić (1994.). Još od 1989. Đinđić je radio na profiliranju demokratske alternative unutar post-titovske Jugoslavije, a po njegovom mišljenju koalicija »Zajedno« (1996.-1997.), kao i ona prethodna, izgubila je izbore upravo zbog nedostatka jasne antimiloševićevske alternative. Jedno kraće vrijeme, sredinom 90-ih godina, Đinđić je obnašao dužnost beogradskog gradonačelnika, ali je zapravo cijelo vrijeme intenzivno radio na stvaranju oporbene bloka, Saveza za promene, kasnije preraslog u Demokratsku opoziciju Srbije (DOS), u kojem se nalazilo 18 različitih stranaka. Iako je Đinđić bio »motor« ove koalicije, on se povukao u drugi plan u korist dr. Vojislava Koštunice shvativši kako on sa svojom nacionalistički obojenom, ali i demokratskom retorikom ima veće šanse kod birača za pobjedu. To je pokazatelj »čuvenog« Đinđićevog pragmatizma s kojim se znao relativno dobro nositi u brojnim teškim situacijama, ali ga je znao koštati i velikih zabuda.

Bez obzira na sve, kako piše Veljko Lalić: »Milošević je znao tko mu je pravi protivnik.« To je bio Đinđić koji mu je na koncu i došao glave; 5. listopada 2000. godine DOS je, usprkos svim podmetanjima i manipulacijama Miloševićeva režima, pobjeđio na izborima, a Zoran Đinđić kao stvarni lider DOS-a postao je premijer. Bio je svjestan odnosa snaga na političkoj sceni, znao je da mu prijete ubojstvom i da su ostaci Miloševićevog režima još uvijek snažni i da će se braniti svim raspoloživim sredstvima. A, kada je kao novi premijer na Vidovdan 2001. »isporučio« Slobodana Miloševića Haškom tribunalu (što je bio uvjet za uključivanje Srbije u procese približavanja EU-u), mnogi koji su mu aplaudirali, činili su to sa zadržkom, ali još je i više bilo onih koji su ga oštro osuđivali. Bez obzira na sve to Đinđić je imao »petlju« uhititi i deportirati Miloševića u interesu budućnosti Srbije.

Atentat

Nakon 5. listopada 2000. bio je jedan od rijetkih koji nije podlijegao pobjedničkoj euforiji i kao uvijek otvoreno i kritički je progovarao i o neugodnim stvarima koje Srbija nije bila spremna čuti; o Kosovu, da je to uteg koji Srbija što prije treba odbaciti, ali i o negativnostima etničkog mentaliteta kojeg se Srbi moraju riješiti, jer će ih

u protivnom skupo koštati. Između ostalog je rekao: »Da mi nismo bili takvi kakvi smo bili, ne bi bilo ni Miloševića. Znači nije on s Marsa pao. On je kao Hitler u Njemačkoj posledica slabog društva. A društvo smo mi, i opozicija, i Crkva i intelektualci itd. Da je opozicija bila bolja, ranije bi srušila Miloševića. I mi smo odgovorni što je tako dugo bio na vlasti. On treba da odgovara lično, ali je vrlo opasno misliti da je on jedini krivac.«

Takav Đinđić nije bio kamen spoticanja samo nacionalistima, već i dijelovima ranjive i razjedinjene koalicije; iako se javno, danima, pa i mjesecima u medijima najavljivala njegova likvidacija, sigurnosne službe, koje Đinđić, iako premijer, nije posvema kontrolirao, ne samo da se na to nisu obazirale, već su pojedini dijelovi unutar nje aktivno sudjelovali u pripremi atentata. Osim toga, sve te prijete sam je Đinđić nekaako olako, fatalistički otklanjao minimalizirajući opasnost iako je, prema riječima svjedoka, bio duboko svjestan kako do atentata lako može doći svakog trena. Znamo što se dogodilo 12. ožujka 2003.; on je ubijen, a vrijeme citirati riječi poznatog kazališnog redatelja i pisca Zlatka Pakovića koji je precizno detektirao sve ono što je prethodilo, ali što je slijedilo nakon Đinđićeve likvidacije:

»O atentatu na premijera Đinđića do dana današnjeg nije stvoren diskurs kao o atentatu na državu, kao o simboličkom ubistvu nacije, u političkom smislu reći nacija... Izgledalo je da država odmah po atentatu najzad preuzima odgovornost i da će likvidirati one strukture nadustavne moći u sebi koje su izvršile njeno obezglavljenje. Uvedeno je vanredno stanje u kojem su se građani osećali slobodno, dok su oni nečiste savesti govorili da je nelegalno. Ali, o toj Akciji sablja danas se isključivo govori kao o suspenziji osnovnih ljudskih prava... Činilo se da će država s ubijenim premijerom rešiti one probleme koje nije mogla da reši sa živim, te da će žrtva u svojoj tragičnosti prouzrokovati društvenu katarzu na koju se predugo čekalo... Ali, u atentatu na premijera nije naden smisao: taj gnusni čin nije pojmljen i iz tog (ne)poimanja nije proizašla konkretna politička i društvena akcija. To je drugo ubistvo Zorana Đinđića, njega su izvršili teoretičari i profesori humanističkih disciplina...«

Lakićević je u svojoj knjizi, pozivajući se na Đinđićevog ministra prosvjete (i profesora Pravnog fakulteta u Beogradu) dr. Gašu Kneževića, želio naglasiti da je Zoran Đinđić prije svega bio prosvjetitelj i da je cijelog života bio okrenut »prosvjećivanju svega oko sebe i svih oko sebe«. Radomir Konstantinović, pisac slavne »Filozofije palanke«, dovodio ga je u vezu s Dositejem Obradovićem; pisao je: kao što je Obradović otišao u svijet da bi bolje sagledao Srbiju, da bi je vidio iz perspektive kulture i slobode, to je isto pokušao učiniti i Zoran Đinđić.

I na kraju, najbolji odgovor tko je zapravo bio Zoran Đinđić možda je dala dr. Latinka Perović u predgovoru Lakićevićeve knjige u kojem je konstatala: »Nema suštinske granice između Zorana Đinđića filozofa i Zorana Đinđića političara. Naprotiv, drugi se bez prvoga ne može razumeti... Zato je izuzetno značajna knjiga Mijata Lakićevića, jer ona pokazuje da Srbija – nakon katastrofe kao posledice pogrešnog izbora na razmeđu drugog i trećeg milenijuma – može postati država s perspektivom za nove generacije samo ako se vrati orijentaciji koja je nasilno prekinuta 12. marta 2003. godine.«

Đinđić je kao iznimno obrazovan čovjek jako dobro znao za Sofoklovu opomenu svim ambicioznim političarima: izgube li kontakt sa svojim ljudskom dimenzijom, loše im se piše. A tragični je paradoks kod Đinđića što je upravo zbog inzistiranja na tom ljudskom kontaktu izgubio vlastiti život položivši ga na »oltar« bolje i izglednije demokratske budućnosti Srbije. Lakićević je uvjeren ne uzalud.

Jaroslav PECNIK

KNJIGE

Moderna vremena

www.mvinfo.hr

NUALA O'CONNOR: »NORA«, NAKLADA OCEANMORE

Nuala O'Connor cijenjena je irska autorica, rođena u Dublinu 1970., objavljuje poeziju, kratke proze, a »Nora – Priča o ljubavi Nore Barnacle i Jamesa Joycea« (prevela s engleskoga Mia Pervan) je njezin peti roman. Godina je 1904., mjesto radnje Dublin, dvadesetogodišnja Nora Joseph Barnacle radi kao sobarica u hotelu, ali 16. lipnja – na Bloomsday – upoznat će James Joyce svoju fatalnu i doživotnu ljubav. Iako Joyce nije htio službeno ozakoniti njihovu vezu, ona odlazi s njim na kontinent, u Pulu, Trst, Zürich, na desetine adresa, da bi se naposljetku, u zreloj dobi, skrasili u Parizu. Zajednički život na rubu oskudice pun je strasti i nesporazuma, ljubavi i sukoba, ali njezina podrška njegovu književnom radu odlučna je i neupitna. I kad Joyce godinama neumjereno pije, kocka, izbiva iz doma, troši zadnji novac na kavanska druženja, teško obolijeva, ona vjeruje u njega, čvrst je oslonac čovjeku koji je svojim genijem obilježio književnost 20. stoljeća. Nora nije samo njegova žena, ona je i muza i model za vječitu Molly Bloom u remek-djelu moderne književnosti – »Ulikusu«. »Dirljiv portret Nore Barnacle, napisan s dubokim razumijevanjem za tu mladu ženu, majku i nadahnuće za lik Molly Bloom u 'Ulikusu'...« (Publishers Weekly)

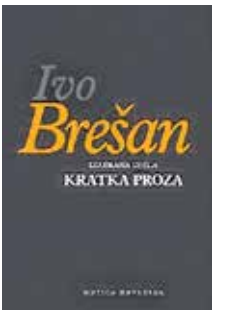

EVA MENASSE: »DUNKELBLUM«, LEYKAM INTERNATIONAL

Na prvi pogled je Dunkelblum gradić poput svakog drugog. No iza pročelja austrijskoga mjestačka skriva se povijest grozna zločina. Svijest o tome događaju već desetljećima povezuje starije stanovnike Dunkelbluma – jednako kao i šutnja o tome činu i njegovim počiniteljima. Kasnih ljetnih dana godina 1989., dok iza obližnje mađarske granice već čekaju stotine izbjeglica iz DR Njemačke, u grad dolazi zagonetni posjetitelj. Tu se stvari iznenada uzburkaju: na livadi na rubu grada iskopan je kostur, a mlada žena nestaje. Kao u nekoj strašnoj priči pojavljuju se tragovi staroga zločina – i suočavaju stanovnike Dunkelbluma s prošlošću koju su odavno smatrali prevladanom... Novinarica i književnica Eva Menasse rođena je 11. svibnja 1970. godine u Beču, a u svojem pisanju i istraživanju usredotočena je na teme kao što su suočavanje s prošlošću, identitet Židova, traumatska iskustva i posljedice, kao i na individualne i kolektivne mehanizme potiskivanja prošlosti. Menasse u svom novom romanu (preveo Andy Jelčić) ocrtava veliku povijesnu panoramu na primjeru gradića koji opetovano postaje pozornicom svjetske politike i pripovijeda o odnosu stanovnika prema povijesnoj krivnji. »Dunkelblum« je jezivo-komični ep o ranama u krajoliku i ljudskim dušama.

IVO BREŠAN: »IZABRANA DJELA - KRATKA PROZA«, MATICA HRVATSKA

Vinko Brešić u treći je svezak »Izabranih djela« Ive Brešana (Vodice, 1936. – Zagreb, 1917.), vrlo cijenjenog dramskog pisca, pripovjedača, esejista i scenarista, uvrstio autorove kratke proze skupljene u dvjema knjigama: »Pukotine« (2000.) i »Mrtvima ništa ne treba« (2014.). Obje su nastajale paralelno s romanima, objavljenim u prethodnom svesku, a prema mišljenju priređivača Brešića, »u neku ruku i kao skice za moguće romane«, ali su iz raznih razloga ostale na razini opsežnijih pripovijedaka. Brešanove priče imale su, jednako poput ranije drama i romana, dobar odjek u kritici i čitateljskoj publici. Manje je poznato da se u Brešanovu opusu nalazi i nekoliko eseja te autobiografsko-memoarskih priloga. Vinko Brešić u ovaj je svezak uvrstio autorov važan autopoetički tekst »Osnovna načela moga kazališnog sustava« (1996.), memoarski prilog »Moji 'slučajevi'« (1992.), zapis »Autobiografija« (1997.) te jedan intervju iz 2000. godine.

JURICA PAVIČIĆ I KLARA RUSAN: »TRI KUĆE, TRI PRIJATELJA«, PROFIL

Nagrađivani splitski književnik Jurica Pavičić jedan je od najproduktivnijih i najcjenjenijih hrvatskih pisaca, a slikovnica »Tri kuće, tri prijatelja« njegovo je prvo djelo za mladu publiku (knjigu je ilustrirala mlada, ali već nagrađivana i poznata ilustratorica Klara Rusan). Slikovnica je to o prijateljstvu, ali i svojevrsan triler za djecu koja su tek krenula u školu. Pavičić je vješto ispričao priču o različitim obiteljima, o tome kako prijateljstva nastaju i razvijaju se, o vjernosti, hrabrosti i poštenju. Glavni su likovi priče Serdo, Toma i Roko koji žive u istoj ulici. Serdo Tomu smatra najboljim prijateljem, najviše se s njim voli igrati jer je velik, zna sve o nosačima aviona i dinosaurima, rimskim centurionima i vitezovima iz srednjeg vijeka, a u njegovu se vrtu mogu igrati što pozele. Tom je najbolji prijatelj Roko jer je velik, zna sve o kompjutorskim igricama i tajnim putevima do školskog krova, a i osmaši sa zidica uvijek ga pozdravljaju. U njegovu je vrtu najbolje igrati se jer poslije ne moraju pospremati. Ali kad se Roko nađe u ozbiljnoj nevolji, Toma mu odlučno pomoći. Ova lijepa priča sa sretnim završetkom pokazuje snagu prijateljstva, moć poštenja i pruža nadu.

Više informacija o novim knjigama potražite na www.mvinfo.hr